

दश करोड मानिस उपेक्षित रोगको प्रभावमा

भाषा, मोरड र सुनसरीमा उपेक्षित तथा, उष्णप्रदेशीय रोग, मातृशिशु स्याहार र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको स्वास्थ्य सुधार परियोजना

भाषा, मंसीर २४। उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोगबाट विश्वका (१५९ देश) का दश करोड भन्दा बढी मानिस प्रभावमा रहेको बताइएको छ।

जसका कारण लाखौं डलर वर्षेन खर्च हुँदै आएको छ। नेपालमा पनि यस्तो रोगको जीवितम उच्च रेको बताइएको छ। नेपालमा उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोग अन्तर्गत पर्ने कृष्णरोग र हातीपाइले विरामी द्वेरै रहेको परियोजनाको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ।

उपेक्षित भन्नाले सामान्यतया वास्ता नगरिएको हेला गरिएको रोग भन्ने चुक्किन्द्र। जस्तै कृष्णरोग सहित हातीपाइले, जुका, डेरी र चिनगनिया, कालाजार, सार्वदंश, रेवज, लुतो, फिते जुका, खेपे उपेक्षित रोगहरू छन्। यी रोगहरूको भार गरिएको रेखामूँह रहेका मानिसहरूमा देखिनुका साथै राजनीतिक प्रतिवद्वाट कम भएका कारण जनस्वास्थ्यका हिसावले प्राथमिकता प्राप्त गर्न नसकेको परियोजनाका को-अर्डिनेटर पवन राईहरू बताए।

कृष्णरोग नियन्त्रणका लागि सरकारले विभिन्न खाले कार्यक्रम सञ्चालन गरे पनि नेपालमा अझै कृष्णरोग उन्मुलन हुन सकेको छैन। कृष्णरोग उन्मुलनका लागि डब्ल्यूएचआइरा १९५५ देखि नेपाल लगातर विश्वव्यापी रूपमा बढ्दौश्रुति उपचार निःशुल्क उपलब्ध रातुँदै आएको छ। यो उपचार कार्यक्रमका कृष्णरोग नियन्त्रणको हुँदै। तर, अझै पनि नेपालका गामीण क्षेत्रमा चेतनाको अभावका कारण नियमित औषधि सेवन नगर्दा कृष्णरोग धूरू रूपमा निर्मल हुन सकेको छैन। विश्वास परियोजनाले सार्वजनिक गरेको तथ्याङ्कमा अनुसार सन् २०२०/०१मा नेपालमा कृष्णरोगीको संख्या २ हजार १ सय ७३ रहेको छ।

यता भाषामा मात्रै कृष्णरोगीको संख्या १

सय २२ रहेको छ। अशाखा र चेतना अभावके कारण गामीण क्षेत्रका अधिकांश नागरिक उपेक्षित उष्णप्रदेशीय रोगका पीडित देखिएराई राहारा नेपालले भाषा, मोरड र सुनसरीमा विश्वास परियोजना सञ्चालन गरेको छ।

गत वर्षांखि भाषाका १०, मोरडका ७ र सुनसरीका ८ वटा पालिकामा यो परियोजना सञ्चालनमा रहेको छैन। जस्तै प्रजातिका रोगका विषयमा मानिसको क्षमता वृद्धि गरी स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुर्याउन काम भइरहेको शिवार सहारा नेपालले सञ्चालनमा आयोजित कार्यक्रम जनस्वास्थ्यका हिसावले प्राथमिकता प्राप्त गर्न नसकेको परियोजनाका को-अर्डिनेटर पवन राईहरू बताए।

कृष्णरोग नियन्त्रणका लागि सरकारले विभिन्न खाले कार्यक्रम सञ्चालन गरे अहिले भाषाको कार्यक्रममा भएको छैन। जस्तै कृष्णरोग उन्मुलन हुन सकेको छैन। कृष्णरोग उन्मुलनका लागि डब्ल्यूएचआइरा १९५५ देखि नेपाल लगातर विश्वव्यापी रूपमा बढ्दौश्रुति उपचार निःशुल्क उपलब्ध रातुँदै आएको छ। यो उपचार कार्यक्रमले सबै प्रकारका कृष्णरोग नियन्त्रणको हुँदै। तर, अझै पनि नेपालका गामीण क्षेत्रमा चेतनाको अभावका कारण नियमित औषधि सेवन नगर्दा कृष्णरोग धूरू रूपमा निर्मल हुन सकेको छैन। विश्वास परियोजनाले सार्वजनिक गरेको तथ्याङ्कमा अनुसार सन् २०२०/०१मा नेपालमा कृष्णरोगीको संख्या २ हजार १ सय ७३ रहेको छ।

यता भाषामा मात्रै कृष्णरोगीको संख्या १

दूर्घटनामा ...

दाक्टरले मृत घोषणा गरेका थिए।

त्यस्तै मोरडको लेटाउ नगरपालिका-

९मा रहेको तेली खोलाको निर्माणाधीन पुलमा को १५५ ४०७७ नव्वरको मिन्दिक्कर मेसिनले सर्व एण्ड सन्स कन्ट्रक्शन कम्पनीमा कार्यरत ओभरसियर लहान नगरपालिका-१४ सिरहाका २४ वर्षीय सुनिल साहालाई ठक्कर विदा उनको घटनास्थलमा नै मृत्यु भएको हो।

दुर्घटनामा संतरन रहेको चालक शम्भु राजधामीलाई डिलाका प्रहरी कार्यालय लेटाउले नियन्त्रणमा लिई घटना सम्बन्धमा थप अनुसन्धान गरिएको छ।

यी हुन् ...

देवी, अमूलादेवी अग्रही, प्रतीका तिवारी मुख्या र मूल्यमतक सराज अहमद फारुखी सिफारिस भएका हुन्।

यी हुन् माझोबाबैले

छानेका १४ समानुपातिक सांसद

ने कपा माओ बाबी के न्द्रले समानुपातिकतर्फ प्रतिनिधित्वमा सदस्यको दुर्गम लगाएको छ।

सो पार्टीले निर्वाचन आयोगम बुकाएको बन्दस्थूमा रहेको नाममध्येवाट क्लस्टर मिलाएर ती १३ जना सांसदको छैनोट

रामानुपातिकामा १३ समानुपातिक संसद राईदृश्य स्वतन्त्र पार्टीले

समानुपातिकतर्फका कासांसदहरूको छैनोट

गरेको छ। समानुपातिकतर्फ ११ लाख

३० हजार ३ सय ४४ मत प्राप्त गरेको रास्वापाले १३ जना सांसद पाएको छ।

सो पार्टीले निर्वाचन आयोगम बुकाएको बन्दस्थूमा रहेको नाममध्येवाट क्लस्टर मिलाएर ती १३ जना सांसदको छैनोट

मानिसहरूको छैनोट

ज्याय प्रणालीमा विचलन

सर्वोच्च, स्वतन्त्र र तटस्थ भनिएको नेपालको न्यायपालिका सभा यतिबेला विश्वका लागि हाँसोको विषय बनिएको छ। प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्र शमशेर राणाबिरुद्धको महाभियोग र निलम्बनको प्रसंगमा कानून व्यवसायीहरूसे सर्वोच्च अदालतको ढोका थुनेर न्यायपालिकाको हुर्मत लिएका छन् जुन जगहसाइँको विषय बनिएको छ। अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरूप नै सर्वोच्च अदालत सरकारका प्रमुख तीन अङ्ग मध्येको सर्वोच्च हो। त्यस अनुसार उसले नै व्यवस्थापिका र कार्यपालिका सभाले सर्वेधानिक व्यवस्था अनुरूप कार्य गरे-नगरेको अनुगमन र नियन्त्रणको काम गर्नुपर्द। तर, हामीकहाँ न्यायालय नै राजनीतिक दलहरूको स्वार्थ र आवश्यकताका आधारमा गठन हुने परिपाटी बसाइँदा अत्यन्त धेरै विवादित र आलोचित हुँदै आएको छ।

तत्कालीन संसदमै प्रधानन्यायाधीश राणाबिरुद्ध महाभियोग लगाइयो। महाभियोगसँगै निलम्बनमा परेका प्रधानन्यायाधीश राणालाई स्पष्टिकरण पनि सेधियो। त्यसको निरूपण नहुँदै संसद विघटन भयो र अहिले प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन भइसकेको छ, तर त्यसले पूर्ण आकार ग्रहण गरिसकेको छैन। यहीबीच आगामी मंसीर २७ गते प्रधानन्यायाधीश राणा सेवानिवृत्त हुँदैछन्। त्यसअघि संसद पूर्ण हुने सम्भावना पनि छैन र संसद सचिवालयले उनलाई सर्वोच्चमा फर्किन पत्र पठायो। पत्र ग्राप्त गरेपछि हजिर हुन सर्वोच्च जानुपर्ने प्राकृतिक न्यायका बिरुद्ध कानून व्यवसायीहरू सर्वोच्चको ढोका बन्द गरेर 'पाले' सरह उभिए। सरकार यस्तो बेला पनि सार्वभौम जनताका सार्वभौम अधिकारको रक्षा गर्नुका साटो मुकदर्शक बनेको छ।

मुलुक एकातिर भर्खर निर्वाचनपछिको शून्यतामा छ, अकोंतिर कानून व्यवसायीको प्रहसनका कारण हाँस्य मैदान बनाइएको छ। दूला दलहरू यी सबै घटनाक्रमलाई सत्ता स्वार्थका आँखाले हैँदैछन्। राजनीतिक दलहरूको यस्तो सत्ता प्रधान चरित्रले वाह्य शक्तिको खेल मैदान हुन थालेको आभाष भएको छ। यही समय सत्ता र राजनीतिको अनुभव नभएका युवाहरू उत्साहका साथ राजनीतिमा प्रभावपूर्ण उपस्थितिसहित सहभागी हुँदैछन्। राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीका नामबाट राजनीतिमा प्रवेश गरेकाहरू र निश्चित आदर्श, विचार र सिद्धान्तका आधारमा जनादेश फराकिलो बनाउन सफल राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी दूला दलहरूको सत्तामुखी चरित्रलाई नजिकबाट हैँदैछन्। सर्वोच्च अदालतको वर्तमान प्रकरण पनि यसको सर्वमान्य सिद्धान्त, आस्था र विश्वासबिरुद्धको फोहर राजनीतिक खेलको उदाहरण हो भन्ने आममानिसको आशंकालाई सत्य सावित गर्ने घटना बढ्दैछ। यस्तोमा कानून व्यवसायीहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संघले नेपाल बाट एशोसिएसनले रणाबिरुद्ध गरेका विरोधको शैली, धर्ना र राजनीतिक दलहरूसँगको सहकार्यको भर्त्ताना गरेको छ। यसले पनि कानून व्यवसायीहरूको संकीर्ण र फोहरी स्पष्ट उदाङ्ग पारेको छ। सर्वेधानिक अङ्गलाई नियन्त्रणमा राख्ने दलहरूको प्रयत्नमा जोडबल गर्ने कानून व्यवसायीकै भर्मा बस्ते हो भने न्याय प्रणालीमा विचलन आउने निश्चित छ, यसले प्रजातन्त्रकै अस्तित्वमाथि प्रश्न खडा गर्नेछ।

स्वतन्त्र श्रेष्ठ

नेपाली काग्रेस प्रदेश नं. १ को संसदीय दलको नेताका लागि प्रदेश सभापति उद्भव थापा सुयोग्य पात्रको रूपमा स्थापित हुनुपर्छ। हुन त केद्वीय सदस्य अमृत अर्याल र प्रदेश सरकारका आन्तरिक मामिला मन्त्री केदार काक्कीले पनि काग्रेस संसदीय दलको नेताका लागि भित्री लिविङ गर्दै रहेको अवस्था छ। तर, पार्टीमा लगानी, सर्वथा, त्याग, बालिदान, निष्ठा र समर्पणका दृष्टिले थापाको तुलनामा अन्यको दाबी फितलो देखिन्छ। कठोर संघर्ष, अनेक यातानाका चीच अहिलेसम्पर्क लाभको पद नलिई बेदाग राजनीतिक युर्भुभासाको पूर्वी महापन्ती कृष्णप्रसाद सिटोला, नेता ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की र स्वयम् पार्टी सभापति शेरबहादुर देउवाको समर्थन रहेको छ।

यता डा. शेरबर कोइरालाको पनि संघर्षबाट खारीएर आएको नेता भएका कारण थापा संसदीय दलको नेता चुनिंदा कुनै आपत्ति नहेको स्थिति छ। शेरबरले अधिक बढाउने भनेको गुरुसार यित्रिलाई हो, उहाँले प्रदेशको चुनाव जिल नसकेपछि कोइरालाले अधिक बढाउनेपर्ने, प्रदेश सभापतिलाई कान्द्रर दिनेन्मै त्यस्तो पात्र अर्को नहेको कोइरालानिकै निकट नेपालस्तो बताउन थालेका छन्। स्पै संघर्षका अनुसार संघीय संसदमा प्रत्यक्ष वा समानुपातिकमा बन्ने तयारीमा रहनुभएका थापालाई प्रधानमन्त्री देउवाले नै प्रदेशसभाको सांसदमा बस्न र भाषा भुम्लमन्त्रीका चारी तयारीमा लामा भनेपछि उद्भव थापा प्रदेशको समानुपातिक संसद बन्न तयार हुनुभएको जानकारीहुँदैछ।

सता गठबन्धनको बैठकमा २ नम्बर प्रदेश सरकारको नेतृत्वका कार्यपासको गर्ने मार्फत भएको स्थिति छ। गठबन्धन दलको सहकार्यमा काग्रेसको नेतृत्वमा सरकार बन्नका लागि एक सिट पुदेन। कुल १३ सिट संसद संघ्या रहेको १ नम्बर प्रदेशसभामा एपाले-राप्रापाको गठबन्धन ४८ सिट अन्न सत्ता गठबन्धन पनि ४८ सिट छ। दुई पक्षको बहुमत हुनका लागि एक सिट पुदैन। जुन उपेक्षा वादपाले नेतृत्वको जनता समाजवादी पार्टीसँगै नै प्रदेशसभाको दलको नारोको गठबन्धनमा बन्ने योजनाको चारांशीका लामा भनेसिनो गर्ने मेन्तन गरिहुनुभएको बुँदा सिटीलाले तै प्रदेश सभापतिका योजनाको संसदीय दलको नेता चुनिने सम्भावना बढी रेखिन्छ।

एपालेते राप्रापासँग गठबन्धन गरेर आफ्लाई दुई-दुर्द पटक हारेको बदला १ नं. मा एपाले नेतृत्वमा प्रदेश सरकार बन्न नारिनु सिटोलाको पहिलो थेग्ने हो नै भयो। तस्री, माओवादी शान्ति वार्ता, संविधान मर्योदा समितिमा रहेर कुशलतापूर्वक भूमिका निर्वाह गरिएका सिटोलाले थापालाई अधिक बढाउन कै लागि सत्ता गठबन्धन पनि उद्भव रहेको बहुमत हुनका लागि एक सिट पुदैन। जुन उपेक्षा वादपाले नेतृत्वको जनता समाजवादी पार्टीसँगै नै प्रदेशसभाको दलको नारोको गठबन्धनमा बन्ने योजनाको चारांशीका लामा भनेसिनो गर्ने मेन्तन उदी जारी गर्नुको साथै तेलिफोन र प्राप्तिमा योजनाको बाटो बढी रेखिन्छ।

कठोर संघर्षले खारीएको नेता

वि.सं. २०३६ सालको जनमत सप्रह, २०४२ को सत्याग्रह, २०४६ को जन आन्दोलन, २०४२/०६३ को लोकतान्त्रिक जन आन्दोलनमा सक्रियतापूर्वक आन्दोलनको अग्र मोर्चामा रहेर निरंकुशताका विरुद्ध संघर्षपूर्ण उद्भव थापा चार दशकभन्दा अधिकावट काग्रेसको राजनीतिमा निरन्तर एवम् नेपालका काग्रेसका सभापति वीपी कोइरालाको सुरक्षा दस्तामा तस्री, विधायीको रुपमा क्रियाशील थापा १५ सालका सांसद योजनाको डेक्रो शिक्षाको लागि निर्वाहको चारी तयारीमा पुरुष भएको थिए। तर, २०३३ सालको जनमत सप्रह तथा रामेश्वर रामेश्वरको देउवाले प्रदेश १ संसदीय दलको नेता हुनुभएको दलहरूको सिद्धिकै छैन। सता गठबन्धनमा उपेक्षा याताको प्राप्तिमा योजनाको बाटो बढी रेखिन्छ। यसले पनि यसको संघर्षले खारीएको नेता बनेको छ।

कठोर संघर्षले खारीएको नेता

वि.सं. २०३६ सालको जनमत सप्रह, २०४२ को सत्याग्रह, २०४६ को जन आन्दोलन, २०४२/०६३ को लोकतान्त्रिक जन आन्दोलनमा सक्रियतापूर्वक आन्दोलनको अग्र मोर्चामा रहेर निरंकुशताका विरुद्ध संघर्षपूर्ण उद्भव थापा चार दशकभन्दा अधिकावट काग्रेसको राजनीतिमा निरन्तर एवम् नेपालका काग्रेसका सभापति वीपी कोइरालाको सुरक्षा दस्तामा तस्री, विधायीको रुपमा क्रियाशील थापा १५ सालका सांसद योजनाको डेक्रो शिक्षाको लागि निर्वाहको चारी तयारीमा पुरुष भएको थिए। तर, २०३३ सालको जनमत सप्रह तथा रामेश्वर रामेश्वरको देउवाले प्रदेश १ संसदीय दलको नेता हुनुभएको दलहरूको सिद्धिकै छैन। सता गठबन्धनमा उपेक्षा योजनाको बाटो बढी रेखिन्छ। यसले पनि यसको संघर्षले खारीएको नेता बनेको छ।

प्रदेश संसदीय दलको नेताका लागि थापा सुयोग्य पात्र

प्रदेश संसदीय दलको नेताका लागि हाँसोको विषय बनिएको छ। यहाँको विषय तथा रामेश्वर रामेश्वरको देउवाले प्रदेश १ संसदीय दलको नेता हुनुभएको दलहरूको सिद्धिकै छैन। सता गठबन्धनमा उपेक्षा योजनाको बाटो बढी रेखिन्छ। यसले पनि यसको संघर्षले खारीएको नेता बनेको छ।

आलम, टंकप्रसाद साह, भीमबहादुर कार्की

प्रदेश संसदीय दलको नेताका लागि थापा सुयोग्य पात्र

तरुण, युवा विद्यार्थीहरूलाई दिने राजनीतिक प्रशिक्षणमा नियमित सहभागी जानउने उद्भव थापा पात्राले अनेक काट, दुःख र यातानाकाबाचीच पनि पार्टीलाई अधिक बढाउन निस्तर लाग्नुभयो। यो यता डा. श्रवण श्रेष्ठ राजनीतिक विद्यार्थीहरूलाई यो मान्छे हाँसीले खोलेको होइन रहेछ, यो यही त्यागी विद्यार्थीहरूलाई यो मान्छे हाँसीले खोलेको लाग्नुभयो। यो यता डा. श्रवण श्रेष्ठ राजनीतिक विद्यार्थीहरूलाई यो मान्छे हाँसीले खोलेको लाग्नुभयो। यो यता डा. श्रवण श्रेष्ठ राजनीतिक विद्यार्थीहरूलाई यो मान्छे हाँसीले खोलेक

